

پروفیسر خیرالدین بختین

۱۳۸۱ھ

د نبیتر د دود یزی مشاعرې په ویار

نبیتری

ماشو مانو ایپاره شعرونه

علم گل سحر

ستوري ستوري

د ماشومانو لپاره شعرونه

علم گل سحر
علم گل سحر

کتاب بیژندنه

ستوري	د کتاب نوم
علم گل سحر	شاعر
sahar_roman@yahoo.com	برېښنالیک
روښان سحر زرمټی	انځورونه
مصور خپرندوی بنسټ	خپرونکی
اجمل تورمان	چاپچاری
اجمل فطرت	کمپوز
۳	لړ
کاروان مطبعه- کابل	چاپځای

د خپرنډويي ټولني يادښت

مصور خپرنډوي بنسټ چې د پکتيا د ادبي ټولني رئيس ارواښاد محمد هاشم مصور له نامه سره تړاو لري، د ۱۳۸۶ کال په دوبي کې د افغان کلتوري ټولنو د جرگې په چوکاټ کې د افغان ليکوالو، شاعرانو او روښنفرانو په گډون په کابل ښار کې جوړ شو.

ددغه بنسټ مهمه دنده د افغان ماشومانو لپاره د ادبي او معلوماتي کتابونو خپرول دي. او وياړي چې د خپلو خپرنيزو هڅو په لړ کې په پکتيا ولايت کې د نښتر د دوديزې مشاعرې په وياړ د افغان ليکوال او شاعر علم گل سحر د هغو شعرونو کتاب خپروي چې د ماشومانو لپاره يې ليکلی دی.

مصور خپرنډوي بنسټ غواړي د ماشومانو لپاره د لويانو د علمي ادبي کتابونو د خپرولو ترڅنگ د گرانو ماشومانو په ښکلو گوتو ليکل شوي کتابونه هم چاپ کړي او دغه لړۍ د گرانو ماشومانو په مرسته او گډون جاري وساتي.

د مصور خپرنډوي بنسټ

مشرتابه شورا

حاله

دا دمرغی حاله ده
بڼه ورته خوشحاله ده

بچیان ورته چغیري
مور یی هوسیري

مور ورته خواړه راوړي
پاک راوړي خواړه راوړي

حاله د مرغیو زه
ساتم په خواړیو زه

نه خان په کیسو پریردم
نه ورته پیشو پریردم

ارکونی به رالوی شي
اخر به په ژوند پوی شي

بیا به الوتنه کری

حُان نه به ساتنه ڪري

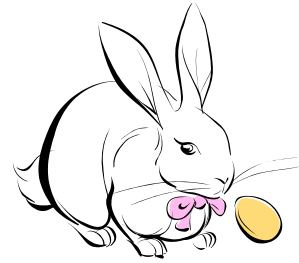
خور

وايه ڇه خبره ده ؟
خور مي مروره ده
ماته يي نانڇڪه ده
پينه يي ترينه ورڪه ده

زه به يي پخلا ڪرم
دا به دلاسا ڪرم

گڏي لوبي تل ڪوو
مينه يو پر بل ڪوو

سويه

راغله سپينه سويه
دا تر نورو لويه

گرځي په فصلو کې
کار کوي پټو کې

بنکلي يې خبرې
خوري ډيري گازرې

ژیرې غوا

ژیرې غوا شیدې غواړم
بني ډیرې مستې غواړم

همزولي راته گران دي
راتول په دسترخوان دي

دوی ته به مستې ورکړم
هم خوړې شیدې ورکړم

تاته به واينه راوړم
بني رني اوبه راړم

نانځکه

زما وړې نانځکې
ای بنایستې نانځکې

یې له مالوچو جوړه
پستې، مستې نانځکې

سر په مړوند کېږده
بڼه یې په خوند کېږده

زما تر څنګ ویده شه
د ورور په رنگ ویده شه

بنوونځی

بنکلی بنوونځی لرو
لوی په کې ټولگي لرو

علم زده کوو په کې
لوبې هم کوو په کې

باغ کې یې میوې لرو
سري ژيري منې لرو

نه شکوو گلان مونږه
ساتو یې په بنه شان مونږه

شپه ده توره شپه
يمه بام باندى ويده

ستوري بنكلي ستوري
له پاسه راته گوري

شينيدي رنا گاني
وريخي دي رواني

زه کتاب یم د لوستلو
نه د پام غلطولو

خیني خیني وخت ضایع کړي
زما په پانو اړولو

زه یې وایستم له گټې
ماشومانو په مرورلو

چې مې خوک په قدر پوه شي
کړي مې پورته له خټلو

زه هم لارې ورته بنییم
د نیکمرغه ژوند کولو

زه د پوهی بل مشال یم
نه یم نه یم د سوخلو

ملا چرگک

بیا ملا چرگک راغی
دیر تیز او چابک راغی

لاړو د چنار خواته
کیناست د سپیدار خواته

بیا د چا سیالی کوي
غارې د طوطی کوي

ڪله چي مور و خاندي

ڪله چي مور خپه وي
خونه زما تياره وي

ڪله چي مور وڙاري
ٽوله دنيا تياره وي

چي مور خوشحاله وي نو
غوٽي گلونه واشي

ڪله چي مور و خاندي
ٽوله دنيا رنا شي

غرمه

تکنده غرمه ده
ابی په خوب ویده ده
مورن جوړه سایه ده

بنکلي آسمان، حُمکه ده
مورن جوړه نانحکه ده

همزولي مي گډيري
اختر ته هوسيري

شرنگا يې د پاوليو ده
شور د مرغکيو ده

بنوونکی

دا زموږ بنوونکی دی
تل زموږ روز ونکی دی

په ټولو باندې گران دی
په موږه مهربان دی

موږ ته الفبې بنیئ
بنه یې په مزی بنیئ

موږ یې احترام کوو
عمل یې په کلام کوو

واوره

سپينه واوره اوري
انا مي ورته گوري

په ونه كي كارگه ده
سندره يي په خوله ده

کوي د يخنيی لاپي
سپين سپی ورته غاپي

د مور ورځ

نن بيا ورځ د مورده
رڼا يي په هر يو لور ده

مور راباندې گرانه ده
په مائل مهربانه ده

مور ته به گلان ور وړم
ډالۍ به په بڼه شان ور وړم

ما به په مخ بڼگل کړي
زړه به مې تسل کړي

پلار

پلار مي مسافر دی
تلی په سفر دی

زه ورته دُعا کوم
هر سهار بیگا کوم

په خیر دې راستون شي
خوبن به مي ژوندون شي

شنه بنګري دالی راوړي
ژیره غاړه کی راوړي

نا مينځلي مني

تکي شني مني وي
کله لا پخي وي

له وني رالويدلي
په خاورو وي لړلي

مني وي نامينځلي
ورور مي وخورلي

اوس مي ورور رنخور دي
ژوند يي په ضرور دي

باز او زرکه

ژیره زرکه بنکلی وه
له کوره راوتلی وه

ناسته په ډبره وه
ډیره معتبره وه

تل ډیره خوشحاله وه
د غره خواکې یې خاله وه

دې ویلي سندرې
له نورو څخه لیرې

باز راغی له غرونو
پورې له ځنگلونو

د باز سترګې سرې سرې
خلاصې یې پنډې وې

زرکه وارخطا شوه
له حان سره سلا شوه

ژر ولاړه تر کوره
د باز له ظلمه و زوره

باز وويل زرکې
زما د زړه بڅرکې

بنکلې وې ستا غاړې
چيرې رانه ولاړې

زه په تا مين يم
په ارمان ستا د ديدن يم

را ووځه له خپل کوره
زما حال ته وگوره

بې تا مې ژوندون نه شي
هيڅ حای مې سکون نه شي

يو حای به ژوندون وکړو
مور به پيوستون وکړو

تاته به هر څه راوړم
خوراک به ستا په زړه راوړم

تل تاسره مینه کړم
دا خبره سپینه کړم

زرکه خرامانه
له کوره را روانه

راغله د باز خواته
خپل کور شو ځینې پاته

څو شیبې سندرې وې
د راز و نیاز خبرې وې

زرکې وویل بازه!
زما د زرکې رازه

ولاړ شه څه خواړه راوړه
ژر زما په زړه راوړه

باز ویل ستا غوښې
د هر چا ډیرې خوښې

تر ټولو دا خوږې دي
زما لپاره ښې دي

زرکه شوه حيرانه
باز ته شوه گويانه

ته خو زما يار يې
اوس مرگ ته مې تيار يې

باز وويل ښکلې
بې عقلي ساده گلې

ياري د زورورو
په خوله وي، په خبرو

اوس وړی يم تا خورمه
نور صبر نه کومه

زرکې په سلگو کې
د ژوند وروستو شيبوکې

دا وويل ژړاکې
د باز د پښو خوا کې

چي بي حايه اشنايي ڪري
اور به بل په خپل تندي ڪري

لوبه

سترگي مي توريڙي
ژيري غوا مي لنکيري

ماته خوشکي راوري
بنکلي گلالي راوري

رابولم به همزولي
دايره به وهي ٽولي

دوي ته به اورڙه ورکرم
بڼه تازه خواږه ورکرم

دا بيت د ماشومانو له يوي فو لکلوريکي سندرې څخه اخيستل شوی دی. ددې سندرې په وخت ماشومان اټن کوي يو ماشوم په يوه پښه څرخيري او له دې ځای په ځای نڅا سره يي سترگي توريڙي او نور سندرې ورته وايي.

د انسان کمال

نن نه وړاندې پخوانيو زمانو کې
غويو هم آرام ژوندون درلود ځنگلو کې

نه له يوې نه خبرو، نه له سپارې
گرځيدل په سمه غر، په لار بې لارې

نه يې چاته د خوراک سترگې نيولې
شنه وابنه د ونو پانې يې خوړلې

يوه ورځ له ځنگله ووت يو غويي
پخپل زور باندې مغرور و، ليونې

د ځنگله خواته نږدې و دان و، کلی
يو زور خر و له دې کلي را وتلی

دې غوايي چې له ليرې وليد خر
چې په لاره تللی نه شی دی ډنگر

غوايي وويل ورته ولي خوار و زار يي
په وبنو پسي گرځيري ناكرار يي

خره خواب وركړ غوايي ته هغه آن
ويل يي تا ليدلى نه دى لا انسان

انسان وړي هر وخت پر مادرانه بارونه
چې بار نه وى نو كړي پر ما فصلونه

دا غوايي د خره په دې خبر حيران شو
ژر په لټه د ليدلو د انسان شو

ويل يي ژر شه راته وبنيه انسان
چې زه ووينم د ده طاقت و توان

هلته لري په فصلو كې لږ څه بر
په كار بوخت و، په پټيو كې بزگر

خره مخ وړاوو غوايي ته ويل دا دى
دا انسان چې زورور دى بر په ما دى

غوايي وخنډل د خره دې ناداني ته
ويل حيران شومه دا ستادي ناتواني ته

زه يې وينم دى انسان تر تا کمزورى
څنگه تا څخه يې ورک دى د ژوند لورى

شپه او ورځ په تا راوري لوى لوى باورنه
او کوي په تا انسان سخت سخت کارونه

دا خو دومره قوي نه دى چې ته وايي
خداى دې خوار کړه هسي خوشى وارخطايي

خره ويل ورته چې واوره ته له مانه
که مني مي ليري گرځه له انسانه

په دې ځمکه تر هر چا دى ډير غبنتلى
پخپل علم په کمال باندې بناغلى

غوييي ورغى بزگر ته په غرور
و، پخپل قدرت له حده زيات مغرور

ويل يې ولي په دې خره کوي ظلمونه
له سهاره تر ماينام پري وري بارونه

بزگر وویل دا قانون د دی دنیا دی
خوک رعیت دی خوک واکمن دی خوک پا چا دی

که په خره باندې کارونه زه کومه
ده ته هم هره ورخ خپل حق ورکومه

بڼه یې ساتم ورکوم ورته واښه ډیر
هره ورخ مې پام او فکر وي په خره ډیر

ورکوم ورته رشقي او هم وربشي
ستا خبرې معلومېری هسي خوشي

غوايي وویل دا خبرې نه منمه
زه دا خر دا ستا له ظلمه خلاصومه

تا یوازي خر کمزوری دی لیدلی
ته له ماسره زور نه شي ازمایلی

غوايي غوښتل بزگر ووهي په بنکر
خو بزگر یې بنکر تکیه کرل په هنر

په شيبه کې يې پښې ور وتړلې
د غوايي پښې له کاره ولويدلې

غويي پريووت په ميدان کې لکه مړی
بزگر تاو کړ د هغه له غاړې پرې

له هغې ورځې تابع دی د انسان شو
د انسان کمال او علم ته حيران شو

کار غه

کار غه ناست په دیوال دی
راوړی یې احوال دی

دی بولي سندرې
کوي راته خبرې

پلار مې راروان دی
زړه مې پرې روښان دی

ماته ناوکی راوړي
بنسکلي غوږ والی راوړي

کمیوٲر

دا مې کمیوٲر دی
له هر حای نه خبر دی

هر راز معلومات لري
رسمونه هم ډیر زیات لري

کارمه رسمونه کې
ساتمه نوٲونه کې

لوبي هم کوم پکې
درسونه زده کوم پکې

جگره

دا جگره کړې خدایه ورکه
شي مې کرکه له ټوپکه

مور د سولې ژوندون غواړو
د الله په پراخه ځمکه

د اسنان په نامه یاد یو
دبمني نه لرو کرکه

ټوپک ایسته کړه اوږې نه
د خپل ورور دبمني مه که

چې د ډزو اواز ورک شي
بیا به خوب وکړي نانځکه

۱۵/۶/۱۳۷۱

دپوهنې وزارت

کوم شعر دي ډير خوښ او ولي، ويې ليکه:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

په درنښت

دوستانو سلام!
ددي کتاب د شعرونو لپاره
انځورونه ما کښلي.

زه روښان زرمټی د پکتیا ولایت د زرملي
ولسوالۍ اوسېدونکی يم.
رښتیا کله کله کيسې هم لیکم.
که تا سو هم کيسې يا شعرونه وليکل
انځورونه به يې زه ورته وکاروم. وعده ده.
روښان زرمټی